

Prijedlog državnog proračuna za 2010. godinu – održavanje socijalnog mira¹

dr. sc. Mihaela Bronić

Hrvatska Vlada je 21. studenog uputila Saboru prijedlog državnog proračuna za iduću godinu. Prihodi su planirani u iznosu 112,8 mlrd. kuna (1,5% više nego ove godine), a rashodi u iznosu od 121,4 mlrd. kuna (0,75% više). Deficit državnog proračuna iznosi 8,6 mlrd. kuna (8% manje).

PRIHODI U 2010. godini Ministarstvo financija očekuje inflaciju (rast potrošačkih cijena) u visini od 3% i realni rast BDP-a od 0,5%. Predviđa pad prihoda od poreza na dobit (za 13,4%) i dohodak (1%), ali i primjerice rast prihoda od PDV-a (za 5,4%) i trošarina (za 3%). S obzirom na trenutnu krizu, visoku nezaposlenost i nelikvidnost, te pad potrošnje vidjet ćemo jesu li očekivanja rasta navedenih poreza preoptimistična. Planirano je i značajno smanjenje prihoda od financijske i nefinancijske imovine (za 70%, odnosno s 5 mlrd. u 2009. na 1,5 mlrd. u 2010. godini). Uz navedeno smanjenje nema nikakvih objašnjenja i moguće je da se uopće ne radi o smanjenju prihoda već o prebacivanju određene vrste prihoda s navedene stavke na neku drugu, pa bi bilo dobro da u budućnosti obrazložena prijedloga državnog proračuna budu detaljnija.

RASHODI Već prvi pogled na sliku ukazuje da je upitno hoće li se dugo očekivana i potrebna reforma rashodne strane državnog proračuna i dogoditi. Čini se da se niti u sljedećim godinama ne planiraju značajnije reforme rashodne strane jer ukupni rashodi i dalje rastu, a nema ni velike promjene u njihovoj strukturi.

Većina rashoda državnog proračuna unaprijed je zadana raznim zakonima i danim pravima te predstavlja najveći proračunski teret. Na primjer plaće u javnom sektoru čine 18% državnog proračuna 2010. godine, a mirovine i socijalne naknade 53%. Ne planira se smanjenje plaća, mirovina i socijalnih davanja u sljedeće tri godine, već se blago povećavaju. Stoga će biti interesantno vidjeti hoće li Vlada imati snage i na koji će način u budućnosti reformirati preveliku javnu upravu i davanja za mirovine i socijalu. Iduće godine planirano je i povećanje rashoda za obveze vezane uz prilagodbe Republike Hrvatske u procesu pridruživanja EU i sufinanciranje projekata u sklopu EU (u 2010. godini

¹ Analiza Državnog proračuna RH temelji se na proračunskim dokumentima Vlade javno dostupnim na: http://www.vlada.hr/hr/naslovnica/sjednice_i_odluke_vlade_rh/2009/26_sjednica_vlade_republike_hrvatske. Dodatno su korišteni podaci s internet stranica: Ministarstva financija RH (<http://www.mfin.hr>) i Hrvatskog sabora (<http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=30939&sec=17>).

iznose 2,4 mlrd. kuna). Povećavaju se za milijardu kuna i troškovi za kamate te ukupno ti troškovi u 2010. godini iznose 6,3 milijarde kuna. Iduće godine značajnije se namjeravaju smanjiti samo rashodi za subvencije, za oko 15% ili oko milijardu kuna (uglavnom brodogradilištima, željeznicama te poljoprivredi). Međutim pitanje je hoće li i u kojoj mjeri jamstava izdana brodogradilištima biti aktivirana u narednim godinama i hoće li ti rashodi dodatno opteretiti proračun.

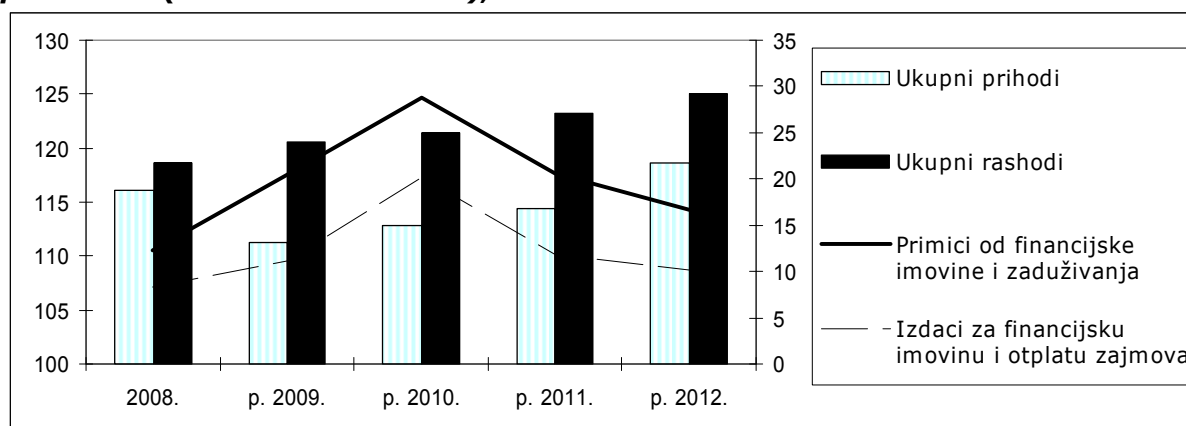
Tabela 1: Ukupni prihodi, rashodi i financiranje državnog proračuna (u mil. kuna)

	2008.	Plan 2009.	Prijedlog 2010.	Projekcija 2011.	Projekcija 2012.
Račun prihoda i rashoda					
Ukupni prihodi	116.076	111.209	112.830	114.367	118.624
Ukupni rashodi	118.584	120.536	121.442	123.219	125.071
Manjak	-2.508	-9.327	-8.612	-8.852	-6.447
Račun financiranja					
Primici od financijske imovine i zaduživanja	12.308	20.471	28.790	20.667	16.601
Izdaci za financijsku imovinu i otplatu zajmova	8.360	11.144	20.177	11.815	10.154
Promjena u stanju depozita	1.440	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.
Neto financiranje	2.508	9.327	8.612	8.852	6.447

n.p. = nema podataka

Izvor: Hrvatski sabor. Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2010. godinu i projekcije za 2011. i 2012. godinu. Dostupno na: [<http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=30939&sec=17>].

Slika 1. Ukupni prihodi i rashodi (na slici lijeva skala) i financiranje državnog proračuna (na slici desna skala), u mlrd. kuna

Izvor: isti kao u Tabeli 1.

DEFICIT DRŽAVNOG PRORAČUNA Budući da se rashodi državnog proračuna planiraju u većim iznosima od prihoda, manjak od 8,6 mlrd. kuna u 2010. godini (na slici uspravna razlika između pune i isprekidane linije) financirat će se od prodaje financijske imovine ili dodatnim zaduživanjem. Tako su ukupni primici od financijske imovine i zaduživanja (puna linija) 2010. godine planirani u iznosu od 28,8 mlrd. kuna. Najveći dio čine prihodi od planiranog izdavanja vrijednosnih papira (14,8 mlrd. kuna) i prihodi od zaduživanja u Hrvatskoj i inozemstvu (13,7 mlrd. kuna). Oni će se koristiti za pokrivanje deficita (8,6 mlrd. kuna), ali i za otplatu već postojećih financijskih obveza (uglavnom za otplatu glavnice primljenih zajmova i izdanih obveznica). Planirano je i da će se deficit državnog proračuna smanjiti s 2,5% BDP-a u 2010. na 1,6% BDP-a u 2012. godini (Tabela 2).

Tabela 2: Procjena ukupnog manjka konsolidirane opće države (u %BDP)

	Plan 2009.	Prijedlog 2010.	Projekcija 2011.	Projekcija 2012.
Ukupni manjak				
Državni proračun	-2,8	-2,5	-2,4	-1,6
Izvanproračunski korisnici	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Jedinice lokalne uprave	0	-0,1	-0,1	-0,1
Opća država	-2,9	-2,7	-2,6	-1,8

Izvor: Hrvatski sabor. Prijedlog državnog proračuna Republike Hrvatske za 2010. godinu i projekcije za 2011. i 2012. godinu. Dostupno na: [<http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=30939&sec=17>].

DEFICIT OPĆE DRŽAVE² Procjena Vlade je da će se deficit konsolidirane opće države smanjiti s 2,7% BDP-a u 2010. godini na 1,8% BDP-a u 2012. godini. Međutim Vlada uz prijedlog državnog proračuna ni u ovoj godini nije priredila izvršenje i okvirne planove konsolidiranog proračuna opće države. Stoga je teško utvrditi stvarnu veličinu proračuna opće države i procijeniti realnost dostizanja planiranih deficita konsolidirane opće države u naredne tri godine.

I kao **zaključak** može se reći da u proračunu za 2010. nema ni značajnih dobitnika ni gubitnika. No ako se ovakav trend prevelikih rashoda nastavi svi ćemo biti gubitnici. Država će se sve više morati zaduživati, građani i poduzeća će to morati otplaćivati a kako će to podnijeti ekonomija u krizi tek će se vidjeti.

² Konsolidiranu opću državu čine: konsolidirani državni proračun, financijski planovi izvanproračunskih korisnika i proračuni lokalnih jedinica.